

MORNARSKA MAJICA

(odlomak iz romana u nastajanju *Jedro nade*)

22.

Religija jeste jedan od najtradicionalnijih načina za postizanje zanosa. Pokušavao sam, putovanjima jedno vrijeme odan, i nisam, kao student, zanos doživio ni u hramovima, ni u sinagogama niti džamijama. Valjda mi je duhovno ime žudilo da se ovaploti na drugom mjestu: u umjetnosti, u modi, u muzici, poeziji, plesu, drogama, seksu, sportu, da se tako uzdigne do božanskih visina.

Sve paralelne linije mog života nisu se toliko sticale u umjetnosti i modi, koliko su se presijecale u jednoj jedinoj istini: da je iza smokovog lista kao rudimenta biblijske modne potrebe, plavo-bijeli dezen bio globalno najstariji, i ostao cijenjen, jedini vječiti, iza mora potopljenih pokušaja vještačkog nametanja ma kog drugog oblika isprva pletenih ili tkanih pokrivalica. Ok, škotski karo, primjera radi, jeste znan kao dezen ispod čijeg se kilta po očekivanju nalazi gola muškost, ali se mali broj karo-manekena danas može po svijetu da takmiči s neprikosnovenim mediteranskim plavo-bijelim prugama.

Mornarsko se pretvorilo u kult, onoliko modni koliko i seksualni, a seksualni zato što je od nosioca majice na plavo-bijele pruge uvijek činio hodajuću avanturu.

Za razliku od sve silesije majica s izazovnim, dekadentnim, kontroverznim, blasfemičnim, revolucionarnim, rock, pop, camp, politički korektnim i nekorektnim, bezobraznim, porno, satanističkim tekstualnim aplikacijama i grafičkim znamenjem, te onim prigodnim – 4 U Mom, self-reklamnim – Sex Instructor, ili apokaliptičnim – The End Is Near, plavo-bijela majica bila je i ostala prepoznatljiv globalni znak.

Mornarska majica postala je svezremenski trade mark, i nije se s njim moglo da pogriješi. Bio je modni i poslovni hit, elementarni komad garderobe svakog muškog ormara, jedinica stila, kombinatorna nula, vertikalna superiorna u odnosu na trendy vrste, polo majice, majice sa V-izrezom, majice sa grafikom, i one sportske.

Izvor moje finansijske potencije kad i poslovne genijalnosti industrije „Smecchia“, Made in Italy, Europe, krio se u tome što sam patentom zaštitio nešto što je istorija već, ne ja, odavno promovisala kao neprikosnoven modni casual kodeks. Mornarske majice, as a fashion.

U intervjuu za emisije na RAIUNO, *Domenica IN*, kod mega-voditelja Pippa Baude i *Porta a Porta* Bruna Vespe, promovisao sam mornarsku majicu s prugama-vero, pravim, tzv. ši-

rokim, onim iz Bitke kod Trafalgar. Milano je bio na nogama. Niko se od tamošnjih dizajnera nije dosjetio da znakom + spoji 2 i 2, pa su se lupali po čelima. I vikali poslije: – Jebiga.

Italija je iza prvih TV promocija i novinskih napisa reagovala sporije od Turske. U Italiji su padale vlade kao kruške, u Turskoj ne, pa su domišljati turski konfekcijski copy-paste magnati znali da iskoriste naslove i nadnaslove u vezi sa svim što se ticalo novih ideja, mašala poslovno isplativih. Zato su Turci uzeli da do juče – a od juče suvereno Kinezi – tržištem dominiraju iskrojenim XXS, XS, S, M, L, XL, XXL, pa čak i XXXL inačicama plavo-bijelih majica.

No, u svim veličinama, falsifikovanim.

Modna industrija „Smeccchia“ patentom je utvrdila da širina svih pruga, i plavih i bijelih, na svakoj mornarskoj majici mora da odgovara širini pruga koju su imali mornari na obje strane u klanici kod Trafalgar, 1805. godine, u odsudnoj bici Napoleonovih ratova, između britanske i francuske mornarice.

Te su godine, dne 21. oktobra, ratnici na obje strane, kod jugozapadnog španskog rta Trafalgar, između Gibraltara i Kadiza imali identičnu mornarsku nošnju. Po prvi put u istoriji, obje su strane odjećom već sasvim nalikovale jedna drugoj. Po nesreći, podijeljene jezikom, vjerom, i nitima kojima su ih odozgo do međusobnog istrebljenja povlačili njihovi evropski suvereni...

Širina da bude 1,75 cm, kragna i porub na rukavima da budu plavi, kad i donji porub. To se zvalo i zove Smeccchia standardom. Falsifikatori su takovim majicama dakako namjerno činili odmak, da ne bi povredu autorskih prava morali da plate, te su tkali takođe iz pamuka, ili – što je sasvim besprizorno – na poliesteru štampali pruge širine od približnih 1,65 do 1,70 mm. Oni mnogi konkurenti, turski i italijanski, koji i ne žele da se upliću u storiju oko standarda, jednostavno su milionima kopija izašli na tržište s tzv. uskim prugama, od svega 1,35 mm, i niskom su cijenom postigli da se mornarski imidž vremenom podrazumijeva i kroz ovaj širom svijeta – na ramenima, žici ili ofingeru – razapeti falsifikat.

L'industria di moda „Smeccchia“, Made in Italy, proizvodila je majice s prugama širokim 1,75 mm.

Samo takve bile su prave.

Izvorne.

23.

Svakog sam dana bio u Perastu.

Da vidim Mariju Vukasović. Da osmotrim i njenu imenjakinju, Zver perašku, Zmajević. Penelopa mi je slala čeznutljiva pisma. Kratka, kao da bi bila u boci. U tome je bila razlika između Marije Vukasović u startu, i bivše moje supruge.

From: marija_mvsevm@gmail.com

To: blu.bianco.blu@gmail.com

Mislis li na mene?

M.

From: blu.bianco.blu@gmail.com

To: marija_mvsevm@gmail.com

!

N.

From: marija_mvsevm@gmail.com

To: blu.bianco.blu@gmail.com

Ako mislis itekako, sto mi ne pises?

Nadala sam ti se do ovih dana. Gdje si?

M.

Kontinentalka, bivša supruga ni trena nije mogla bez mene. U krvi joj se nije našlo da čeka. Svako izbjavanje izlazilo mi je po povratku s kratkih poslovnih pruga na nos, do prevare, i silnih grdnji prije i poslije; sasvim nebitno: do čije *prvo* prevare. Odisejeva je žena istrajala 20 godina, i dočekala mediteranskog Lutalicu. Za razliku od nje, Peraštanka Jacinta, Miović Kunić, kopnila je 25 godina gradeći unikatni Peraški goblen, s 1.500 uboda po inču – prema čemu je *Viler* igrarija, ne dočekavši da joj se vjenčani muž vrati s mora. Nastavila je da čeka, Jacinta, vjerom i utrobom, te je na koncu slijepa – godine 1828, bez djece – dovršila sijedom kosom unikat od world-vrste, savršenu kopiju vizantijske oltarske ikone, bijelim vlasima i zlatnim koncem prekopiran srednjovjekovni rad Lovra Marinova Dobričevića. Sliku i priliku Bogorodice-Madonne s djetetom Hristom. Oltarsku sliku otočke Gospe od Škrpjela. Majka tamo predstavlja Sina vjerujućoj publici lijevom rukom, a mali je Hrist pred svima zato nazad blagosilja skupljenim prstima desne ruke.

Vidio sam s Googla Mariju Vukasović, lijepu, kako s obale ispraća barke pune kamena. A ljepota u žene dominira nad osjećajem da li je dobra, poštena ona, ili vjerna in the first place. Muškarac se ionako zaljubljuje u ram tjelesni, s nadom da u formi ima dobrote, nanosa vjernosti i esencijalnog osjećaja za moral. Ne voli se žena nikad iz drugih razloga. Ne voli muško da ga vodi žensko. Niti žensko to voli. Žena je do pola đakonisa ljubavi, a od pola njen negativ. Isprva krasi, potom rađa, a pređe li pola, hoće da truje koje je rodila. Plemenita je, i Bogom dana svakako, divljač.

Svakog 22. jula, na dan Sv. Marije Magdalene, obnavljala se peraška Fašinada, tradicija rijetka, unikatna, turistima zanimljiva, i onima sa Googla, u zvaničnom tourism-kalendaru, a alogična mnogim Zalivljanima – jer bješe upravo DLX godina stara. Niti je za Bokelje to bila fešta, niti atrakcija, već moralna obaveza, kroz istoriju i kaznenim odredbama predviđena, kao kult – da se zavjetno ostrvo Gospe od Škrpjela pri dnu utvrdi na isti dan i ove godine. Da se po 560 i još koji put, opet kamenjem ukrug, naslaže i prošiti.

Okolo hridi se vjekovima iz barki baca kamen u more. Vještački otok nije proširivan samo prostim bacanjem kamena, nego je i potapanjem isluženih jedrenjaka.

Podvodni barokni temelji pomorskog svetišta zato arhitektonskim čudom konkurišu onom baroknom iznad morske površi. Jer: ako smo navikli na istinu da Venecija opstaje na impregniranim borovim stubovima, to zaista nismo navikli na istinu da handmade ostrvo počiva na isluženim brodovima potopljenim pod težinom kamena. Gospa je od Škrpjela planetarni ostrvski izuzetak.

Lik Zaštitnica moreplovaca, u središtu je, na ikoni.

Katolik u ortodoksnoj slici ne vide Bogorodicu lično, već njenu predstavu, no je bez sumnje iznad svega poštuje, i u odnosu je na nj svaki put niži.

Opet se i opet nasipao otok. Ko je ikad imao prilike da sudjeluje u čudu nasipanja, taj je uvijek simbolično ugrađivao sebe, dio vlastita truda u vještačko ostrvo. Marija Vukasović rijetko je gledala k nebesima tokom fešte, k satelitima. Kad bi i pogledala, s plaže u Penčićima, nekako je vazda bila bliža ivici suza, od ivice osmijeha.

Nad čajem od mažurane s kriškama limuna, poda mnome su, uvećavani do prepoznatljivosti i čujnosti, kroz nebesa između oblaka, nikla oba peraška paroha u bašti konobe „Verige“. Isprva sam teško razlikovao njihov dijalog od turističkog fona i zveckanja escajga, sve dok nisam skinuo najnoviju verziju Googleovih audio-filtera. Potom sam čuo rečenu dvojicu...

– U isto smo vrijeme nedeljom u crkvi, pa ne znam što ti kazuješ vjernicima. Talas je, sudeći po svemu krenuo. O smrtno oboljelima, mediji javljaju da su nam ti bližnji sve bliži.

– Jeste, virus je opak. Kotorski biskup naložio je zato svim župnicima da hostije dijelimo kao i do sada, ali da se vino do daljeg ne ispija iz istog kaleža. Dobrodošli su na misu za sada svi, ali su zato oni s rukavicama i maskama na licu Bogu draži, jer vidno vode skrb o ostalima.

– Zaista ima logike kad na svetu tajnu pričešća posmatramo kroz prizmu katoličkog učenja. Ipak, kotorski protojerej-stavrofor nastoji da kroz izvorni teološki ugao sagledava stanje stvari. Ne može se dakle vjerovati u to da sveta pričest jeste tijelo i krv Gospoda Isusa Hrista, i istovremeno zazirati od pričesti kao od mogućeg izvora smrtne zaraze.

– Misliš li da nas sad čuje neko? Sem Boga, naravno?

– Naravno.

– Onda bih da ti šapnem: Mislim da si ti jedan uzoran kršćanin. Godinama te pozorno opažam. Kao čovjeka.

– Na te riječi meni ostaje samo da me snime kako te, kao čovjeka, triput ljubim, dragi brate Peraštanine.

24.

Ni u oksfordskoj Enciklopediji pomorske istorije svijeta, *The Oxford Encyclopedia of Maritime History*¹ ne postoji jasno uvjeravanje u vezi s tim ko je prvi počeo da oblači majicu s plavo-bijelim prugama. Istoričari Džon P. Hatendorf i Ernest J. King, premda nesaglasni da su majicu ljeti, a zimi kao potkošulju s dugim rukavima, sve evropske mornarice, uključujući i američku, imale nakon bitke u kojoj je 21. X 1805. poginuo admiral Horacio Nelson, tek u fusnoti navode grčko predanje iz doba ikonoborstva, kada su monasi-ikonoljupci, poštovatelji ikone kao istinskog Hristovog lika – ne tek zamijene Hrista bojom na dasci –

¹ The Encyclopedia covers the entire history of seafaring, from ancient Egyptian shipbuilders to Viking sea-raiders, from Nelson and the Napoleonic Wars to the voyages of Cheng Ho, from the European conquerors of the New World to the nuclear submarines and supertankers of today. 2912 pages; 400 halftones & linecuts; 8-1/2 x 11; ISBN13: 978-0-19-513075-1 ISBN10: 0-19-513075-8

bili mučeni do iznemoglosti, neki pečeni na ražnju, neki bičevani goveđom žilom preko mantija.

Neki su čudom preživjeli bili potom vezivani za rashodovano brodovlje bez krme, za arburadu, kasar, po partigeti i penulima.

Onda bi crn, izmučenim monasima okičen brod-vrana, prepušten bio morskim strujama da se negdje što dalje razbije, a ovi da se, koji su nevjernici na brodu, svi utope. Ali o kurentima iliti morskih strujama ko može znati, kazuju vjernici, sem Boga: odakle potiču, kuda teku i gdje se nevidljive računaju?

Tvorac je o sudbini ikonoljubaca dalje vodio računa. Bilo da su otjerani sa Sinaja, iz Carigrada ili protjerani iz Kapadokije.

Struje su ih sve mrežom višnje promisli jednako nosile uvijek istim putem kroz Egejsko more, na sjever, do grebena Svete gore. Tu su se, nikako i nikad svi živi, domogli poluostrva Atos – u ritama.

Ne u crnim, nego u plavo-bijelim.

Gdje je ono ikonoboračka žila obavila ukруг brata monaha, uz fanatično snažan *fsss!* – poplavilo je na njemu i meso i tkanina, a gdje nije, od brade do pete, pobijelilo je crno ruho. Od sunca i od mnogih soli.

Ne čudi stoga što su upravo ortodoksni Grci, vjekovima prije Bitke kod Trafalgara, bili prvi hrišćani odjeveni u plavo-bijele odjevne preteče majice.

Oponašali su svoje svete mučenike, učitelje i duhovne oce, kao što ih se i danas sjećaju nacionalnom zastavom na plavo-bijele pruge, s bijelim krstom na plavoj podlozi. Ujedno, to su jedini simboli koje vjerujući moreplovac uopšte opaža kad oko sebe nema ničeg drugog. Ničeg drugog vidljivog. Sem krsta oko sudrugovog vrata na pučini, *plavo* more i *bijeli* zrak.

I kao što krst na kome je postradao Hristos predstavlja znak žrtve i budućeg života, tako je za reper širine mučeničkih pruga uzet jedan *tenodas moshariju*, prečnik ikonoboračke goveđe žile, jedinica od današnjih 1,75 cm.

Bliže istini biće da griješim kad kažem da nisam religiozan. Sve zapravo ukazuje da se u beskonačnoj daljini dvije paralelne prave spajaju u Bogu. Saglasan je sa ovim i Stiven Hoking, paralizirani tijelom, dočim umom fizičar broj jedan, tvorac spoznaje po kojoj Boga nevoljno priznaje za tvorca ne jednog, nego upravo palimpsesta svemira.

Iza toga su izlišna sva dokazivanja Boga, premda realno u korteksu ostaju sva naša lična malovjerja.

Vjerujemo, ali nismo *ubijedeni*.

Eto zašto je u Evropi bilo moguće da modnu industriju sa samo jednim proizvodom, pri tom veoma bitnim po tradiciju, opštu i privatnu nautičku istoriju – u drugi plan potisnu nišči italijanski, turski, kineski i ostali plagijatori.

Bolna strana koncepta mogla je da se vidi svakog dana, u svakom evropskom gradu. Uske pruge – umnožene fino all'infinità, potisnule su istorijske široke.

Široke je pruge s ponosom nosio samo onaj quello che gli conoscieva, ko im je poznao izvornost. Ja sam ih, mimo svih, oblačio upadljivo intenzivno.

U istorijskoj Bici kod Trafalgara, u sukobu 27 britanskih brodova s flotom od 33 udružena francuska i španska, poginulo je preko 5.000 mornara-ratnika, mahom francusko-španskih;

toliko ih je ranjeno, i 21 je brod raznesen salvama. Admiral Nelson poginuo je koncem epopeje. Istog se trenutka pretvorio u najvećeg britanskog pomorskog heroja svih vremena. Niti jedan on nije izgubio brod. Suparnički viceadmiral, Pjer Vilnev, komandant Napoleonove Mediteranske flote, imao je problema sa snabdijevanjem, kad i sa oficirima; većina najboljih odavno je bila smijenjena ili ubijena za vrijeme Francuske revolucije. Onaj čiji spomenik danas krasi londonski Trg Trafalgar, Nelson, poslao je floti s admiralskog broda „Viktorija“ čuveni signal zastavicama: „*Engleska očekuje da svaki čovjek obavi svoju dužnost.*“

Polovina od svih signalnih zastavica imala je, gle slučaja, plavo-bijele simbole.